

quia habemus æmulos vicinos; sed ponatur persona cum decem bonis personis super Turri portæ, & nos omnes stemus in bona custodia in muris, & simus constantes ad nostram defensionem, ne ad manus inimicorum perveniamus. Et ordo detur inter nos de præsentī, ut si de mane inimici contra nos veniant, quod sint deputati aliqui, qui illico vadant ad istos proditores, ipsosque capiant, & captivos retineant penes se. Gratia Domini, sumus bene sufficientes ad defensionem hujus loci. Tunc inquiremus ab istis cum tortura: & alia poterimus ab eis habere, propter quæ cum sententia punientur, & corrigentur. Et isto modo nullus contra nos poterit dicere, quod male & voluntarie fecerimus. Et sic omnes contenti de verbo per me allocuto, quieverunt ab eorum voluntate: & ordo dictus de præsentī positus fuit. Et sic de mane ipsæ gentes non venerunt, & de suspitionibus ipsorum fratrum multa possent scribi de veritate: quæ taceo in Scriptura mea, quia sufficit quod prædixi, quia nunquam contra inimicos se cum eorum vicinis exposuerunt ad defensionem nostram, nisi semel ipse Zuttus ad equum ascendit die, qua Nicolaus Caval, & quidam alter fuerunt per nos capti, & per nostros; & nisi fuisset Canduffius q. Federici, ipse Zuttus fuisset ipso die per inimicos captus. Ascendit equum illa die, in qua Bartholomæus q. Leonardi fuit captus: & hoc quia clare in ejus vultu sapius dicebatur, quod parte Domini Paduæ contra suos vicinos maligne tenebat; & multa mala verba ei sapius obiciebantur, quibus contrarium dicere non est ausus. Et inter vicinos de vicinis ad villam stantibus magna & perfecta constantia dilectionis & fidelitatis regnavit; ita quod de nullo dici potuit oppositum. Ego enim Joannes Aylini nolo dicta, gesta, & operata per me in guerra scribere, quia facerem contra mandatum sapientissimi Catonis, dicentis: nec te collaudes, nec te culpaveris ipse. Tamen aliqua, & minima tangam. Quia per Nobiles & vicinos fui deputatus provisor cum meis affinibus num. CL. Feci fieri super portam inferiorem defensionem bonam, quia nulla ibi erat, super olivariis: aliam prope domum Olvradini, unam inter Ecclesiam S. Jacobi & domum quæ est ibi prope pro balistamento, unum mantellum, ubi de colle Grisolo nostri in Castro balestrarent. Portas inferiores Castri novas fieri feci. In Sacilo feram magnam fieri feci, sub olivariis duas offensibiles postas inimicis super porta muri, super rivo & alibi spinatas: & die noctuque vigilando pro sustentatione nostra litteras infinitas scribendo.... cum arcu vel ballista in villa tamen cum vicinis meis eundo; arma mea, scuta, panesios concedendo non habentibus; vicinos contra inimicos adeorum nocumentum inducendo. Et Antonius nepos meus... juvenis ætatis XIV. annorum in principio guerræ voluntarie se exercendo ultra suum debitum, & contra meum velle propter ipsius juventutem, voluntarie contra inimicos se cum vicinis miscendo.

In M.CCC. LXXXVIII. (a) die XXVII. Novembr. Reverendissimus in Christo Pater, & D.D. Joannes Marchio Moraviæ electus fuit & provocatus in Patriarcham S. Aquilegensis Ecclesiæ: de cujus provocatione pars Utini libentissime audit. Et ex læticia magna facti sunt per eos, & parte ipsorum magni pagnaroli in Civitate die noctuque inter omnes cives cum igne, cum hastiludio magnum gaudium; putantes fore exemptos de tanto

dolore & tristitia habita, & habitura: quia in hyeme (b) Dominus Paduæ multum se fulciebat, volens recuperare partem, quam non poterat vicisse: & infinitos lapides bombardarum fieri fecerat, & conduci in Aviano de diversis maneriebus, videlicet de grossis, & parvis, qui hodie ibi sunt. Utinenses vero sapiissime nuncios & ambafatores ipsorum, sapius, & sapiissime ad ipsum Dominum Patriarcham miserunt, ut celeriter ad ejus Patriarchatum venire deberet in eorum & totius Patriæ succursum; dubitantes, Dominum Paduæ venire in futura æstate contra Patriam, quæ totaliter erat depauperata. Et pro nunciis suis sapius missis dicti Utinenses expenderunt ultra mille Ducatos; quia de melioribus eorum Civibus miserunt, quibus mandatum fecerunt, ut nullo modo redirent sine Domino Patriarcha, qui ibi moram traxerunt ultra quatuor menses, ipsius adventum expectando. Et sic finaliter ipse Dominus noster Dominus Patriarcha per totam illam æstatem (c) non venit.

Interim vero, succurrente gloriosissima Virgine Maria Domina & advocata omnium in ea sperantium, sub cujus alis ista S. Aquilegensis Ecclesia defensatur; Magnificus & Excell. D. D. Comes Virtutum, qui confederatus extiterat cum D. Francisco de Carraria, sentiens ipse Dominus Comes ipsius Domini Paduæ iniquos tractatus, & pravam ejus voluntatem, contra eum tractari per eundem; eidem D. Francisco suas litteras diffidationis misit, & scripsit in hac forma; quarum tenor talis est: "Fallimini, Magnifice Vir, si quæ in depressionem nostri status non in Italia solum, sed in Germania, & Gallia pluribus jam mensibus, non uno tantum, sed pluribus diversis, callidis, & exquisitis modis accuratissime procurastis; nec minus si quæ in læsionem nostri honoris protulistis imprudenter convicia, ad nostram non creditis noticiam pervenisse. Sensimus quidem, & si non omnia de pluribus, tamen horrenda & execranda nimis; quæ nisi manu palpassemus, necdum per vos fieri vel proferri debere, verum nec excogitari debuisse minime putassemus: cum talia sint, qualia hostis in hostem, nonnisi insupportabilibus laceffitis injuriis, moliri seu meditari deberet. Nos autem quales injurias, vel offensas vobis intulerimus, ignoramus; nisi quod labentem corruentemque in præcipitium statum vestrum tempore illo, quo cum D. Antonio de la Schala concurrebatis acerrimo bello, dum prorsus omni spe alia destitutus, ruinam vestram apertis oculis cernebatis, servasse, protexisse, & multiplici favore guerræ dicimus sublevasse, vestras offensas & injurias vindicando. Satis Magnifice Vir, nec nos ignoramus quæ, quot, & qualia inter vos, & nos agitata fuerint istis temporibus retroactis, quæ sub tam breviliquio constringi non possent, cum prolixa Scriptura quod non res agitat reddere, in hoc reservatis reliquis suo loco & tempore concludendis, in brevitate duximus: quod tutius arbitramur, apertum & publicum, quam simulatum & insidiosum sub amici nomine hostem habere; & guerram patientem præferre paci fictæ & simulatæ, non aliud quam dolos, fraudes, vim & insidias parituræ. Proinde bellum vobis lapsa die XXX. hujus mensis Junii per præsentis indicimus; sperantes in Deo, & concurrente ad hoc Illustri Ducali Dominio Venetiarum, cum quibus nuper confederati sumus, contra insperatam &

(a) Joannem elegit Patriarcham Urbanus VI. eadem die 27. Novembris anno Pontificatus decimo, idest anno Christi 1387.

(b) Anno Christi 1388.

(c) Anno 1388.